

einstellen müssen, daß sie demnächst fremdsprachlich vorgebildete Schülerinnen und Schüler in ihren Klassen haben, von denen einige spielerische Erfahrungen mit Polnisch, andere mit Italienisch, Türkisch, Englisch oder Niederländisch gemacht haben — eine interessante Herausforderung für einen Lehrer in einer multikulturellen Gesellschaft.

Johan Crasemann

Wereldwijde 'taalunie' moet bedreigd Nederlands redden

Veertig miljoen mensen in de hele wereld zijn met elkaar verbonden via de Nederlandse taal, of een afgeleide daarvan. Om de positie van deze minderhedentaal ook in de komende jaren te handhaven moeten de 'Nederlandse' gemeenschappen nauwer met elkaar samenwerken. Dat vonden in ieder geval de 250 neerlandici en Nederlandstalige schrijvers uit negen landen, die medio oktober in Brussel op een symposium met de titel "Het Nederlands in de wereld" vergaderden.

Duidelijk werd, dat van formele contacten tussen Nederlandstaligen buiten Nederland en Vlaanderen nog nauwelijks sprake kan zijn. De bijeenkomst in Brussel, bijgewoond door de Nederlandse ministers Ritzen (onderwijs) en d'Ancona (cultuur) was dan ook uniek.

De aanwezigen waren het erover eens, dat er een samenwerkingsverband op taalgebied moet komen tussen Nederland, België, Zuid-Afrika, Suriname, Aruba, de Nederlandse Antillen, (Noordwest-)Frankrijk en Indonesië om op te komen voor het gebruik en de verdediging van het als kleine taal steeds meer bedreigde Nederlands.

Momenteel bestaat alleen de Taalunie, waarin Nederland en Vlaanderen samenwerken. Via die unie, vindt Ritzen, moet worden geprobeerd de Nederlandse taal verder gemeenschappelijk te ontwikkelen, het gebruik ervan aan te moedigen en vooral de studie van het Nederlands te bevorderen. In elk EG-land zou volgens Ritzen op minstens één universiteit Nederlands onderwezen en bestudeerd moeten worden. Als voorbeeld hiervan noemde hij Frankrijk en vooral Duitsland, waar de Nederlandse taal een groeiende belangstelling kent en ook belangrijke bijdragen tot de Nederlandse taal- en letterkunde gepubliceerd worden.

Ritzen, momenteel voorzitter van de Taalunie, bepleitte in Brussel een soort associatieovereenkomsten, waarbij hij zich – tot ongenoegen van

sommigen – wilde beperken tot Zuid-Afrika, Aruba, de Antillen, Namibië en Suriname. De congresgangers gingen hun eigen weg en bepleitten veel bredere samenwerkingsvormen. Op voorstel van de Antilliaanse schrijver Frank Martinus Arion werd besloten om een werkgroep daartoe voorstellen te laten doen. De eerste resultaten daarvan worden in het voorjaar 1992 verwacht.

De veertig miljoen Nederlandstaligen in de wereld gebruiken hun taal niet alleen als voertaal. In Nederland en Vlaanderen is dat vanzelfsprekend, en ook het Afrikaans wordt (nog) gesproken door meer dan de helft van de Zuidafrikanen, terwijl het Nederlands ook in Suriname nog de hoofdtal is. Maar op Aruba en de Antillen wordt het Nederlands nauwelijks meer gesproken, in Namibië is het Nederlands als officiële taal vervangen door het Engels, in Indonesië spreken alleen ouderen het (soms) nog en wordt het Nederlands alleen nog in de wetenschap gebruikt. In het noorden van Frankrijk is het een verdrongen dialect.

Minister Ritzen wees er tenslotte op dat het Nederlands in de EG op de zesde plaats staat met 21 miljoen sprekers, achter het Engels, Frans, Duits, Spaans en Italiaans, maar vóór het Portugees, Deens en Grieks.

Adelheid Scholten

Lebendige Vergangenheit in den Niederlanden

”Die geheimnisvolle Kraft, die in Anne Frank steckt, ist eine Chance. Anne Frank zieht Menschen an. Wer sich auf Anne Frank einläßt, wird mit der alltäglichen Seite des Nationalsozialismus konfrontiert. Es geht nicht mehr um Gruppen, nicht mehr um Zahlen, es geht um einen einzelnen Menschen, der verfolgt wurde. Es geht um die Umgebung des Menschen, der entweder dasselbe Schicksal teilt oder vor der Entscheidung steht: mitmachen oder nicht, Juden helfen oder den Besatzern. Der Nationalsozialismus ist nicht mehr in eine wissenschaftliche und damit Distanz schaffende Sprache eingebettet, sondern wird zum Problem von Einzelpersonen und stellt damit auch Fragen an die eigene Person.” So berichtet Marko Lange, der 18 Monate als Freiwilliger der Aktion Sühnezeichen Friedensdienste (ASF) in der Anne-Frank-Stiftung in Amsterdam gearbeitet hat.

Marko Lange ist nur einer der derzeit 25 Freiwilligen der ASF, die in den Niederlanden in den unterschiedlichsten Projekten arbeiten. Das Spektrum reicht von der praktischen Sozialarbeit bis zum Erstellen des Layouts